

v umetnikovo delavnico in tu zvemo marsikaj lepega za dušo in srce, tudi kaj koristnega za življenje. Črez vse te daljše in krajše črtice, slike in legende pa je razlito neko svetlo, nedeljsko razpoloženje, in tudi tam, kjer nam riše Zofka K.-J. temnejše strani človeškega življenja, tudi tam nas ne ostavi ona nedeljska radost, kajti take lise so potegnjene le z namenom, da stopi podoba celote plastničneje pred oči, in to s tako veščostjo, da nas veselje med umetniškim stvarjanjem niti ne pušča zreti na človeka-trpina, ki je predmet umetnici. In res nisem kmalu čital knjige, ob kateri bi se bil tako živo zavedel Schillerjevega izreka: Heiter ist die Kunst. Prikupljivost knjige povečujejo tudi čedne vinjete, ki krasijo posamezne številke; ilustracije je izvršil M. Rački.

Dr. Iv. Merhar.

Josip Regali: Reliefi. Založil in prodaja Dragotin Hribar v Ljubljani, cena 2 K.

Ako je bil kdaj naslov kaki publikaciji primerno izbran, zgodilo se je to pri pričujoči knjigi. Kakor ujame umetnik v plastiki en sam tipičen moment iz celega motiva, ki mu plava pred dušo, ga pusti okameneti in ga ne oblije in ne omehča z bujnimi, prelivajočimi se barvami, temveč ga s pomočjo kontrastov svetlobe in sence tem bolj živo dvigne iz ploskve, tako je zbral Regali v tej knjigi osmero momentov človeške psihe, ni jih razblinil in predočil v dolgotrajnih povestih, ni jih retuširal, odevši jih v obleko bujnega, melodično-mehkega stila, temveč s plastičnim slogom je obvladal te momente, da obstanejo za trenotek pred teboj liki izklesani iz kamena. In naj nam riše okolico in naj nam slika notranje življenje svojih oseb, nikdar se ne spušča v vso pestrost in raznolikost svojega sujeta, dvoje — troje tipičnih, plastičnih potez — in že se dvigne pred teboj stereoskopsko živa slika; vidi se, da je pisatelj s popolnim uspehom hodil v francosko šolo. Zaman iščeš v teh črticah zanimivo spletenih dogodkov in kratkočasnih novelističnih neverjetnosti, zanimive in kratkočasne so v toliko, v kolikor je zanimiva in kratkočasna analiza človeške duše — in to je njih velika vrlina! V psihološke momente je položil pisatelj pointe svojim črticam, čuti se tem pointam, da so utemeljene v situaciji sami in ne umetno pritirane od bogve kod. Pa naj si že predočiš naivnega, ravno vsled tega tako odkritosrčno modrujočga Sitarja, ki je ukradel gos, ali pa se domisliš nesrečne žrtve, ubijalca opekarja, vsepovsod je psihološki moment, ki stopnjuje situacijo in jo končno tudi reši. Regali ni površen, za efekti hlatajoč umetnik, on seže globlje in se sprijazni tudi s filozofskimi problemi, zato mu pa tudi jezik ni sam sebi namen, kakor to občutimo včasih pri nekaterih drugih naših pisateljih, on mu je temveč le forma idej; in ker je ta forma pri njem realističnoplastična, mu postaja tudi slog mestoma neupogljiv kot linija, začrtana v kamen. — Že samo globokozamišljeni „Jesenski večer“, v katerem je dokazal pisatelj vse svoje fino opazovanje prirode in umevanje človeške notranjosti, je vreden, da ne zamudi nikdo tega najnovejšega umetniškega pojava na polju slovenske književnosti!

G.

„Ilustrovani narodni koledar“ za leto 1906. Uredil prof. dr. Ant. Dolar. Leto XVII. Last in zaloga „Zvezne tiskarne“ v Celju. Cena bruširanemu izvodu 1 K, vezanemu 1 K 50 h, s poštino 20 h več. „Ilustrovani narodni koledar“ prinaša tudi letos mnogo lepih slik in mu je zabavni del izredno obsežen in zanimiv. Prispevali so zanj: M. P. Nataša, Fr. Kocbek, Mozirski, I. Cankar, A. Novačan, Savinjska, Cv. Golar, Vladimir Borotha in drugi. Kulturno-politični pregled za leto 1905. je sestavljen jasno, jedrnato in objektivno. Lahko rečemo na kratko: tako elegantno opremljenih koledarjev s tako izborna vsebino